Ч. 292 (11.253). Львів, п'ятниця 30. грудня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

## Скритий стан війни.

*Львів, 29. грудня 1927.*

В світовій дипльоматії одно з передових місць займає французький міністр закордонних справ Аристид Бріян. Старий, досвідчений політик, блискучий бесідник, поміркований і річевий, вміє він підходити до складних справ і проблем з великою дозою річевости. Саме на днях в „Матен-і" і „Фосіше Цайтунг" появилося інтервю з Бріяном на вічно актуальну тему війни і мира.

Розгляд цеї страшної альтернативи доказує, що балачки про устабілізування відносин в Европі все ще є під знаком запиту. Найдрібніша справа, здавалосьби найблагіша, зрушує до основ „усвяченим" у Версалі й на інших периферіях Парижа порядком. Міжнародня співпраця поступає черепашим кроком і якаяебудь виленська справа викликує примару війни. Нема причини до радощів і нема даних, які дозволялиб на лаврах відпочивати державним мужам.

„Збудувати правдивий мир на континенті, що в останньому часі підлягає таким потрясенням, як Европа, належить до завдань величезних і закроєних на довгу мету. Є ще рани, що стікають кровю є усновані турботи народів за безпеку потреби експанзії в одних і глибоко осаджене почуття кривди у інших. Вирівнання тих чинників, що змагаються зі собою, а які є частинно дуже небезпечні, вимагає не лише безнастанної сторожкости, але й можливо найчастішої виміни думок між відповідальними державними мужами поодиноких держав. Недавно мали ми до діла не лише з небезпечною крізою чи грізною небезпекою, але з поважним конфліктом, що міг вибухнути кожної хвилі. Між Польщею і Литвою в кожній хвилі могло дійти до таких інцидентів, при яких кріси самі стріляють. Легкодушно було би припускати, що того рода перестрілки, якщо розпічнуться, можуть бути зльокалізовані й обмежені до обох первісних противників. На сході Европи, де деякі границі не є признані найближче заінтересованими державами, де низка малих країв находиться між могутніми сусідами, часто в положенні докучливому, війна перенеслася би, як це було на Балканах і в інших частинах Европи, з краю на край і запалилаб у нещасній Европі новий загальний пожар".

Положення в Европі є далі важке, а атмосфера задушлива. На кожному кроці чигають все нові небезпеки, бо границі на сході Европи „не є признані найближчими заінтересованими державами". Але чи лише державами? Велику вагу привязує Бріян до Ліґи Націй й її медіяторства та безпосередніх зносин і взаємин дипльоматів. Тим способом можна багато осягнути, можна відсунути конфлікти, можна їх злагіднити, але чи можна їх раз на все усунути? Ледви, бо не усуваючи сутніх причин, які спричинюють напруження між державами і народами, можна відсунути конфлікти, але не можна їх виминути. Вічна латанина може втримати цілість накиненого мира лише на якийсь час і то про людське око. По суті теперішній стан нагромаджує далі пальний матеріял, який у відповідній хвилі вибухне, але ще з більшою силою.

Чи є на те рада? Чи найближчі роки принесуть розбудову мира, чи будуть далі громадити пальний матеріял? Вічний оптиміст відповідає щиро: бо по людськи:

„Не знаю, але здається мені правдоподібним, що людськість поволі, короткими етапами найде вихід зі скритого стану війни до забезпеченого, тривкого мира. Коли глянемо поза себе на зрадливі скелі і небезпеки, які виминули ми в останніх літах, думаю, що можу висловити не лише побажання, але й пересвідчення, що і в будучности буде так само та що людськість привикне в загальному розвитті шукати шляхів до мира і добробуту, рівного для всіх".

Найбільш авторітетний дипльомат, один з найвизначніших сучасних державних мужів, а при тому вічний оптиміст, досить сумно дивиться на положення річей в Европі. Перш усього стверджує він, що на нашому континенті істнує скритий стан війни. Є це ствердження дійсного стану річей. А той стан війни істнуватиме так довго, як довго границі на сході Европи не будуть признані не лише заінтересованими державами, але й заінтересованими народами.

# На передвиборчому фронті.

### Радість в польському таборі.

В польському таборі лунають радісні оклики з приводу створення польського одноцілого виборчого фронту на терені Зах. України.

„З найвищим вдоволенням і признанням — пише „Слово Польське" — годиться піднести зрозуміння поваги ситуації, яким визначалося зібрання представників польських політичних угрупувань в дні 22. ц. м. у п. львівського воєводи. Присутні на тому зібранні представники всіх політичних угрупувань, від ЗЛН і ХН почавши і на Хлопському Стронництві кінчаючи, солідарно і згідно заявилися за ідеєю державного бльоку на терені „Всх. Малопольськи", увглядинили собі в світлі цифр, скільки при розбитті державних елементів мусимо втратити мандатів, а скільки при солідарному виступі можемо здобути, — і уконституувалися в комітет, який остаточно в найближчих днях має довести до тісно зорганізованого на нашому відтинку вселюдного польського виборчого фронту".

З приводу створення одноцілого польського виборчого фронту мережку вдоволення виводить санаційний „Дзєннік Львовскі":

„З повною радістю і заповненням підтримки привітали ми спроби сконсолідування польського громадянства розпочаті з ініціятиви уряду в особі п. воєводи Борковського. Гасло єдности всіх поляків нашої дільниці, без огляду на політичні різниці, не є на тому терені нове. Новою є лише інтенція, в якій з боку міродатних урядових чинників піднесено те гасло".

Одноцілий польський виборчий фронт є фактом довершеним. Між прихильниками марш. Пілсудського й його найяскравішими противниками на нашому терені прийшло до повного порозуміння за ціну спільного виступу проти українців. Як далеко посунулося те порозуміння, видно хочби з того, що на днях вилетіли, як зачуваємо, з редакції „Слова Польського" д-р Кордис і Бертоні, а „кресові" вшехполяки схиляються до співпраці з урядом. В польському виборчому фронті найшлися і великі земельні власники (християнсько-народові) і ті, що обіцюють відібрання від них землі без викупу (бріндівці), клерикали і раціоналісти, реакціонери і поступовці. Таким є розуміння ваги моменту у наших противників. А в нас? Доказом нашої політичної зрілости є повний розвал, розпорошення, гавкітня всяких дрібнопартійників, видумування демагогічних побрехеньок, всякі екстратури, які доводять до прилюдного згіршення.

### Ґенеральний наступ проти Українського Нац.-Демокр. Обєднання.

Найповажнішою політичною організацією українського народу по цей бік ризької лінії є Українське Національно-Демократичне Обєднання. Всі наші противники добре здають собі справу, що головною опорою українського громадянства є якраз Обєднання. Не маючи до нього доступу, щоби його роздвоїти, як не розбити, наші противники намагаються внести розладдя в українське громадянство. Змагання створити одноцілий український виборчий фронт називає санація „узурпацією".

„Спроба узурпації з боку „УНДО" — пише „Дзєннік Львовскі", — немов би воно репрезентувало все українське громадянство нашої дільниці, завела на цілій лінії. Було і є для нас насквізь ясним, що також в українському громадянстві змінена поведінка польського уряду викликує своє додатне вражіння, а гасло неналисти до ляхів не вистане вже за цілу політичну і суспільну програму".

Проти єдности проповідованої УНДО-м, виступають не лише всі польські чинники, монтуючи свій власний табор і розвалюючи наше громадянство при допомозі наємної хлібоїдщини всіх родів, але спільниками тієї акції є й ті українські партійки і групки, що з мимо опозиційної точки погляду поборюють УНДО.

Візьміть до рук яку-небудь газетку, що виходить з підзаголовком „орган працюючого народу", все одно — чи це буде „Наше Слово", чи „Сель-Роб", чи „Громадський Голос", чи яка-небудь „Рада" або „Праця", а там зустрінете у всіх відмінках УНДО з найріжнороднішими прикметниками і списком усіх головних гріхів. Саме тоді, коли ми ведемо боротьбу з нашими національними і соціяльними противниками, коли ми обороняємо цілу націю, наші „трудящі" і „працюючі" виключно звернені фронтом проти УНДО. Це є — мовляв — найбільший ворог українського народу. Саме тоді, коли члени Українського Нац.-Демокр. Обєднання несуть основний тягар народньої роботи, саме тоді, коли вони у важких умовах стараються зберігти головні вартости національної культури й економіки, — саме тоді всі нероби і кирпичники не бачать ніякого лиха для українського народу, тільки УНДО. Своєю розвальною акцією, своєю вічною демагогією, своїми дітвацькими побрехеньками, вносячи заколот в громадянство, стаючи на перепоні його консолідаційним змаганням, вони, ті кирпичники, ті політичні конкістадори, стають співучасниками польського наступу на нас, працюють **ad maiorem gloriam** наших ворогів. Читайте польську пресу вздовж і поперек, чи стрінете який-небудь серіозний напад на радикалів, сель-робів чи Талейранів з „Партії Праці"? Ні, бо вони є тараном у польських руках для витворювання замішання, для розбивання українського громадянства. Чи не є це характеристичне і чи не дає воно богато до думання?

В хвилі важній, важкій і рішаючій цю поведінку „наших" розперезаних партійних гравзлерників повинно добре запамятати собі наше громадянство.

### Виступ хлібоїдських годованців.

Напередодні виборів протектори хлібоїдщини зробили у Львові ревію своїх годованців. В дні 24. ц. м. відбувся у Львові в салі „Ізби ганд.-пром." на Стрілецькій площі, так зв. II-гий селянський конгрес. Взяло в ньому участь до 200 „делегатів", спроваджених з полудневих і північно-західних повітів Сх. Галичини, як: Коломия, Станиславів, Турка, Самбір, Любачів, Рава Руська і Жовква. Явився з Волині теж б. царський охранник Горемика.

„Делегатів" стягнено відомими засобами. По назву війти поприводили „представників селянства", щоби засвідчити „волю народу". Для забезпеки порядку на „конгресі" з Кіцгинина спроваджено 80 „міліціонерів". Однак з огляду на те, що потрібна квота на „вміпунок" прийшла аж в останній хвилі, серед „міліції" запанували були „бунтівничі" настрої. Тільки підвишка „льоту" заспокоїла їх. Велике невдоволення панувало між „делегатами" також з того приводу, що гроші на поворотну дорогу прийшли аж в останній хвилі. Видно, що виплата на кошти „конгресу" не наступила наперед. І зовсім слушно, бо ті, що фінансували те підприємство, перш усього мусіли бути певними його ухвал і постанов згідно з приписами. Аж після сповнення наложеного обовязку могла наступити виплата по лінії **„do, ut des"**

Частина присутніх домагалася вибору президії, до чого не допущено. Серед криків, проклонів і метушні „міліція" усунула зі салі кількох делегатів. Проводив Даниловий. Під час його промови хлібоїдські преторіянци (кажуть, що навіть на замовлення Столяра, який хоче позбутися Даниловича, як посередника між ним і хліболадними) кричали до Даниловича, щоби він ішов собі до чортової матері, бо — мовляв — „досить набрався наших грошей".

Тільки диктатура хлібоїдського штабу привела до втихомирення невдоволену хлібоїдщину. Згідно з „програмою" Даниловий зазначив десяте позиу льояльність хлібоїдів до польської держави, а віддал „ухвалив" довіря урядові марш. Пілсудського.

Мобілізація хлібоїдщини, не зважаючи на великі витрати, всетаки випала слабо. Більшість „делегатів" приїхала по мандати. І тут зустрілися з деяким розчаруванням. „Делегати" довідалися, що старий Даниловий, не зважаючи на „прихильність" народу кандидує майже у всіх округах на першому місці, а тим самим для інших хлібоїдських „політиків" робиться дуже тісно, а одночасно виявилося, що стільки мандатів, як кандидатів, нема. Очевидно, це розчарування може спричинити заколот в рядах хлібоїдських годованців.

## Серед комуністів.

### Ті, що не пішли до Каносси. — Дальша боротьба в партії.

Покаянні заяви зложили останнього дня перед XV-тому Зїздові компартії як ми писали, такі видатні опозиціоністи як Зіновєв, Каменєв, Євдокимов і Бакаєв, що стоять на чолі групи 12-ти покаянників. Крім того ще передтим заявив заяву Сокольніков.

Однак далеко не всі опозиціоністи пішли на покаяння і покуту до сталінської Каносси. Не пішов Троцький і його група. Про них ми писали. Але не вступила досі на шлях покаяння ще й група Раковського, Радека, Муралова й інших. Ця група, до якої можна зарахувати і Смілгу, видала до керуючих органів партії свою заяву, в якій вказує, що партійний звід і кермманичі партійної більшости поповнюють велику помилку, відкриваючи шлях для протикомуністичних сил. Репрезентуючи правдивий більшовизм і ленінізм група буде й на далі стояти на сторожі прин-

ділів Леніна. Група не має наміру творити нової партії; її зусилля всі підуть на те, щоби повернути всю комуністичну партію на правдивий шлях. Члени групи брали участь у будові радянської державности і мають тому право боронити своїх поглядів. Сталінці викинули вже з партії, твердить далі група, 1000 членів за опозиційні погляди і мають намір викинути ще бодай стільких. Та слід ствердити, що такими своїми вчинками сталінська більшість йде вповні на стрічу ворогам більшовизму і радянського устрою. „Ми — кінчиться заява — не можемо відмовитися від своїх поглядів, і то тим більше, що хід подій доказує їх слушність і правдивість".

Іншими словами група Раковського і Радека заповідає й на далі боротьбу. Іншими словами вона солідаризується з троцькістами, дарма, що відмовляється від творення нової партії, від чого навіть не думають відмовлятися троцькісти.

## Для Рідної Школи.

**З нагоди вплат оборотового податку.**

З кінцем старого року і з початком нового року обовязані всякі торговельні і промислові підприємства виказувати оборотовий податок і викуплювати патенти на новий адміністраційний рік. В часописях оголосив був п. Скоморовський, власник книгарні в Теребовлі проект, щоби всі українські торговельні і промислові фірми складали з нагоди викупу патентів суми відповідаючі їх маєтковій силі — на „Рідну Школу". Проектодавець розділив торговельні і промислові фірми на категорії та обчислив, що при точному їх сплачуванні мала б „Рідна Школа" поважну суму, бо 6.000 долярів. Який відгук матиме цей симпатичний проект у нашому торговельному і промисловому світі — покаже недалека майбутність.

Тепер приходиться знов занотувати наслідування гідний факт, а саме: Українська фабрика пасти „Елегант" у Львові, вул. Кордецького ч. 43, зложила з нагоди вплати оборотового податку до каси Головної Управи „Рідної Школи" суму 150 зол. — Нехайже ця жертва буде щасливим початком. Якщо всі українські торговельні і промислові фірми, всі українські банки і економічні інституції підуть за гарним прикладом фабрики пасти „Елегант", то тимсамим причиняться до зліквідування фінансової кризи „Рідної Школи" і наглядно докажуть користь клича: „Свій до свого".

## Радянська Україна

**Пять літ праці Всенародньої Бібліотеки України в Київі.**

**В харківськім „Комуністі" з 16. XII. п. р. читаємо:**

Всеукраїнську національну бібліотеку засновано 1918 р. у Київі. Але нормальну роботу бібліотеці вдалося розпочати лише в 1922 р. З цієї пори Всенародня бібліотека України буйно розвивається й сьогодні зробилася поважною науковою й культурно-освітньою установою.

Нині Всенародня бібліотека України має понад 1.800 тис. книжок, понад 1 млн. газет і до 200 тис. ріжних листівок, плакатів тощо. Особливо цікавий фонд газет і листівок, значна частина якого яскраво відбиває всі етапи революційної боротьби в Радянському Союзі, і зокрема на Україні.

Розвиткові Всенародньої бібліотеки дуже сприяє те, що ріжні громадські організації та й окремі особи передали й передають свої цінні книгозбірні, збірки рукописів, газет, журналів тощо. Лише за останній рік бібліотека одержала в подарунок понад 22 тис. книжок.

За постановою Наркому, бібліотеці передано книгозбірню кол. київського університету, що становить собою надзвичайно цінний фонд (500 тис. книжок). Цю книгозбірню розмістять в окремому будинкові.

Цікаві дані про розподіл книжкових фондів Всенародньої бібліотеки України. Вона має до 200.000 книжок друкованих українською мовою або виданих на території України, понад 200.000 старих книжок видання XV—XVIII сторіччя, понад 1.200 тис. книжок і журналів видання XIX—XX сторіччя багатьма мовами, — німецькою, англійською, французькою, італійською, грецькою та мовами ріжних славянських і східних народів.

Всенародня бібліотека України має десятки тисяч листівок українських діячів, рукописів-книг і звичайних рукописів, переважно з історії України, українського письменства. Має вона десятки тисяч ріжних графічних і картографічних матеріялів, що також становлять не абияку цінність.

Бібліотека притягає до себе увагу все ширших кол української суспільности. За минулий лише рік вона мала до 10.000 постійних читачів, а кількість відвідувань її читалень доходить до 144.000. Книжок же видано понад 420 тис.

Бібліотека провела велику роботу щодо систематизації своїх матеріялів і налагодження консультаційної роботи серед своїх читачів. На прохання відвідувачів, бібліотека рекомендувала їм понад 10.000 книжок і статтей.

Сьогодні Всенародня бібліотека України є найбільша на Україні й займає четверте місце в цілому Союзі (перше — бібліотека СРСР ім. Леніна, друге — Ленінградська публична бібліотека і третє — бібліотека Союзної Академії Наук). Щодо бібліотек цілого світу, то Всенародня бібліотека України займає девяте місце.

**Новий журнал с.-г. науки.**

З 1. січня 1928 р. Наркомзем починає видавати двохмісячний науковий с.-г. журнал під заголовком „Вістник с.-г. науки та досвідної справи". Журнал ставитиме на своїх сторінках загальні с.-г. проблеми і висвітлюватиме наукову роботу діячів с.-г. науки та с.-г. наукових установ України і Союзу. До редакційної колегії журналу входять наркомзем Шліхтер, проф. Соколовський, проф. Вовк, проф Паншин, В. Слипанський та інші.

## Загальні Збори „Просвіти".

**Продовження звіту.**

З черги прийшов до слова голова Т-ва **М. Галущинський**, щоби дати пояснення до видрукованого обширного звіту з діяльности Т-ва за минулий рік. Звітодавець зазначив перш за все, що з природи річи звіт, який дотичить діяльности філій, не дає повного образу, бо деякі навіть діяльні філії не прислали звідомлень, або надіслали їх в останній хвилі, через що не могли увійти до друкованого звіту. Але таких випадків не багато. Загально треба сказати, що в нашій освітній діяльности зазначується та сама кріза, яка панує скрізь у світі. Кріза полягає у тому, що освіту треба самому здобувати власними силами, що освіта є тільки частиною виховного питання і що виховання не осягається виключно самим знанням, хоч би яким широким. Крім цієї крізи, свідомість якої ще далеко не опанована нашими освітніми кругами, є ще інші своєрідні кризи. Перша з них, це матеріяльна. Робота закроєна далеко ширше, ніж на це позволяють засоби. Через те Т-во вже від літ недомагає і з року на рік попадає у щораз скрутніше положення. Перед нами питання, чи не обмежити просвітно-організаційної роботи. Одначе перед таким обмеженням Головний Виділ мусить остерігати, бо вимоги в освітній ділянці щораз більші. Головний Виділ може тільки візвати до вишукування джерел на покриття потреб Т-ва. Нехай йде книжка, нехай найдуть поширення видавництва Т-ва, нехай дар Просвіти відповідає нашій численности, нехай кожний свідомий почувається до обовязку платити вкладку, а Т-во дуже швидко вийде з тяжкого положення.

Друга своєрідна кріза, це те, що від деякого часу деякі політичні угрупування своїм різким становищем до „Просвіти" замісць шукати наукової розвязки в складному освітньому питанні, питанні масовім, бож воно обіймає людей ріжних світоглядів, викликали протидіяння інших угруповань, і образ цього бачимо вже на других з черги Загальних Зборах Т-ва. Одначе ні в одному випадку не видно належитого розуміння почуття відповідальности.

З черги приступив голова до пояснення всіх поголосок, що тенденційно освітлюють ділянки діяльности Товариства, яке то освітлення найшлося на сторінках партійної преси. Вкінці подав кілька вказівок, як побудований цьогорічний звіт, пояснив його касову частину і повязав із звідомленням Ревізійної Комісії та звернувся до Збору зі зазивом не тільки видати осуд про діяльність Головного Виділу, але й пошукати, чи причини недомагання не лежать по боці філій і читалень, належно увійти в себе, чи виконані всі домагання Гол. Виділу. В річевій, хоч би якій острій розмові-дискусії, моглиб зійтися всі освітні робітники, якщо усвідомилиб собі, що зміст освітнього питання заключається нині в чому іншому ніж досі. Найважнішим завданням освіти є тепер добуватися до душевних сил людини в ціли її усовершення.

По тім приходить до слова **д-р Кость Левицький**, щоби скласти звіт в імени Контрольної Комісії. Зараз-же по кількох реченнях добивається хтось з учасників слова в справі галлій. Хто це був нам невідомо. Він поставив домагання, щоби негайно відкрити галерію, бо на салі таке переповнення, що неможливо слідкувати уважно за словами бесідника наслідком стиску.

До слова приходить дир. канцелярії „Просвіти" **Магаляс**. Він заявляє, що галерії відкрити для делегатів неможливо з технічних і річевих причин. Якби її відкрити тоді крім делегатів напхалосьби туди багато непокликаних, бо технічно не вдалосьби їм загородити туди доступ. Наслідком того моглоб дійти до того, що на хід нарад такого поважного культурного Т-ва як „Просвіта" моглаб впливати вулиця. А до цього чейже допустити не можна.

В галлій справі забирає голос **О. Навроцький** і домагається відкриття галерії для делегатів, а зборам пропонує, щоби дир. канцелярії Магалясові висловити догану за введену ним важку процедуру впускання на салю. Бесідникові перериваають. На салі повстає величезний шум і галас. Починаються сварки і перекликування між поодинокими групами учасників, що репрезентують інші або протилежні світогляди. Президія дзвонить, взиває учасників до порядку, але це нічого не помагає. О. Навроцький не в силі продовжувати своєї бесіди. Візвання президії до порядку губляться серед загального шуму на салі. Витворюється чим далі, тим більше напружена атмосфера.

До слова голоситься секретар Т-ва **В. Мудрий**. Поволи успокоюється саля. Промовець апелює до всіх учасників збору, щоби були взаїмно вирозумілими і толерантними, щоби не перебивали бесідникам без огляду на те, як вони говорять і чи зміст їх бесіди подобається всім, чи тільки частині. Бож тут відбувається благородна боротьба світоглядів, а не порахунки товпи. Кожний світогляд, який він не був би, треба цінити, бо тільки та людина цінна і вартісна, яка має та репрезентує якийсь світогляд. В ту ідейну боротьбу треба вводити тільки культурні засоби і ідейні, розумові аргументи, а не лайку, що обнижує культурний та інтелектуальний рівень навіть найсовершеннішого і найвзнеслішого світогляду чи програми. Боротьба ідейна все була і буде благородною, а в ударах противних мечів, у даному випадку, духових, все виділювалися, виділюються і будуть виділюватися іскри, які можуть посіяти якусь нову велику ідею, кинути нове освітлення на нашу працю, унаглядиити недостачі, підкреслити додатні сторінки праці, в то й спрямувати її на цілком нові шляхи. І саме в імя такої ідейної боротьби та благородних її наслідків промовець апелює в імени Головного Виділу до всіх присутніх, до почуття їх гідности, до культурности, щоби були вирозумілі та терпимі на кожний висловлений погляд, дарма, чи милий чи не милий він кожному зокрема. Бо тільки той має право на свобідне висловлення власної думки, хто дає право другому вільно висловлюватися.

По тім приходить знов до слова п. **О. Навроцький** і вже без перепон повторяє свій внесок та заявляє в імени своєї групи, що вона не буде перешкоджати нікому з противників у свобідному висловлюванні своїх думок під умовою, що Збори дадуть змогу свобідно висловлюватися його товаришам.

Голова **М. Галущинський** заявляє, що внесення п. Навроцького здійснити не можна, бо представник влади, присутний на салі, противиться відкриттю галерії з поліційних причин.

Щойно тепер приходить знов до слова речник Контрольної Комісії **д-р Кость Левицький**. Він стверджує, що предложений Зборам біланс уложений правильно і згідно з книгами Т-ва. Він подає дійсну вартість двох головних предметів, що є маєтковою основою Т-ва, а саме: **величностей і запасу видавництв**. Біланс виказує лишку чистого майна в сумі 6.137 зол. і 16 гр. Її треба приділити, на думку Комісії, на дотацію стипендійних фондів, що виносять тепер 63.709 зол. на основі валоризації, переведеної на минулорічних Загальних Зборах коштом власного майна „Просвіти".

Стан ділових оборотів у найважнішому освітньо-організаційному відділі був такий, що на нього видано 84.496 зол. 30 сот. тоді, коли на його покриття зібрано з членських вкладок, дару „Просвіті" та підмог (від наших установ) 67.177.48 зол. Таким чином у цьому відділі є недобір у сумі 17.273 зол. 67 сот. Цей недобір є причиною безвиглядного задовжування Т-ва. Рада на те єдина, а саме розвинути в нашому громадянстві широко акцію масового приєднування членів „Просвіті", та далі зменшити видатки на освітно-організаційний і пропагандовий відділ бодай на 25 відсотків.

Видавничий (книжковий) оборот значно збільшився та поширив свою діяльність, але виказав невелику надвишку, бо заледви суму 6.029 зол. і 46 сот. Розпродаж видавництв ішла тільки в третині за готівку, а в двох третинах на кредит і тому наведена надвишка є лише цифровою, а не готівковою. Головному Виділові не ставало гроша на сплату закуплених видавництві на свої видання, а це знов було причиною задовжування. Тому то в цьому відділі треба конче фахового службовика для економічного і раціонального ведення видавництв, з чого Т-во буде мати значний дохід. Він буде тим більший, чим більше книжок буде розпродуватись за готівку. Дім „Просвіти" приніс того року 27.241 зол. 01 сот. прибутку, який пішов у загальний оборот Т-ва, і тому не можна було виконати необхідних робіт для консервації будинку та віднови, яких він дуже вимагає. В найближчому році половину прибутку з дому треба ужити на віднову і направу дому.

Маєтність Милування не дала Т-ву в тому році ніякого доходу, а побрала державну підмогу на школу в сумі 15.000 зол. і від Т-ва 1.433.92 зол. На віднову Милування та урухомлення в ньому господарки і школи затягнено від 1922 р. досі довг у сумі 64.332 зол. і 67 сот. Цей довг мусить бути сплачуваний виключно з господарства Милування. Там треба ввести таку економічну адміністрацію, щоби господарство приносило відповідну ренту грунтову на амортизацію довгів інвестиційних.

Майно Угерці Винявські, призначене для жіночої школи домашнього господарства є далі в аренді поліття, за що переведено згідно з умовою відповідні господарські інвестиції. Майно Грабовець ще не упорядковане відносно стипендійного фонду, а в цьому році принесло Т-ву 1.359 зол. і 16 сот. чистого прибутку.

Переплетня Т-ва дала прибутку 4.108 зол. і 54 сот. Крім робіт для Т-ва, виконує вона мало робіт посторонніх. Вимагає вкладів у машини і взагалі в переплетничий інвентар.

Загальний стан зобовязань Т-ва виносив у минулому адміністраційному році 219.197 золотих і 80 сот., а в цьому році виносить 505.125 зол. 46 сот. Отже довги Т-ва зросли на 285.927 зол. 66 сот. Колиж відтягнемо від загальної цифри зобовязань належитість Вид-ву Оренштайна за книжки в сумі 247.753 зол. 98 сот., покриту закупленим запасом книжок того В-ва, то всеж лишиться нового цьогорічного довгу 38.173 зол. 68 сот. Стан каси Т-ва найдено згідним з касовою книгою. Комісія намічує і радить конче перевести розділ каси від ліквідації в інтересах правильного діловодства. Вкінці для справного наладнання адміністраційної та фінансової діяльности Т-ва Комісія ставить домагання, щоби установити постійного адміністраційно-фінансового референта, та без його згоди не переступати преліминара видатків. На основі докладного провірення маєткового стану Т-ва Ревізійна Комісія внесла:

„Загальний Збір Т-ва приймає до відома предложене замкнення рахунків і біланс Т-ва за рік адміністраційний від 1. липня 1926 р. до 30. червня 1927 р., та передає предложені помічення і домагання Ревізійної Комісії новому Головному Виділові Т-ва до розважения і переведення, щоби піднести адміністраційну активність, зменшити видатки і довести до дійсної бюджетової рівноваги".

Хід дискусії над звітом подамо завтра

# Вічевий рух.

### КАМІНЕЧЧИНА.

В дні 11-го грудня ц. р. відбулося в Дідилові, пов. Камінка Стр., велике віче в справі громадських виборів і виборів до сойму. Велику салю читальні заповнили по береги місцеві селяни. Віче відкрив Янко Гуньовський, дуже свідомий селянин, якому село завдячує всі свої установи. До президії вибрано о. Івана Піджарка як предсідника і селянина Мирона Рубаху як секретаря. Двогодинну промову виголосив делегат Центрального Комітету УНДО п. Корчинський Іван. В дискусії забирали голос між ін. селянин Гуньовський, що взивав селян до політичної організації під стягом Українського Національно-Демократичного Обєднання та о. Піджарко, що вказував на важку сучасну хвилю. Вибрано місцевий громадський комітет УНДО.

### ГОРОДЕЧЧИНА.

В дні 2. грудня 1927. відбулося в Ясниськах, пов. Городок, передвиборче віче. Простору салю громадського дому виповнили по береги наші селяни. Були й деякі із сусідніх сіл. Отворив віче місцевий парох о. декан Мармаш. До президії вибрано о. дек. Мармаша як предсідника і селян Василя Кучму та Лозинського Данька. Секретарював студ. прав Мармаш Роман. Делегат Корчинський Іван мав довший реферат, після чого промовляв іще о. дек. Мармаш, що вказував на конечність праці в рядах УНДО. Вибрано місцевий громадський комітет УНДО на чолі з о. дек. Мармашем, який замкнув віче короткою, теплою промовою.

**Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!**

# Організаційний рух.

### Довірочна нарада УНДО в Збаражі.

Дня 23. грудня 1927 р. відбулася в Збаражі довірочна нарада членів і мужів довіря УНДО збаражського повіту (Збаражчини і Новоселеччини) в справі виборів до сойму й сенату. Нараді проводив і виголосив реферат у справі виборів голова Повітового Народнього Комітету УНДО д-р Андрій Гаврилюк, лікар у Збаражі. Відтак розвинулася дискусія й переведено відповідні ухвали. Вкінці оговорено кандидатури на сенаторів з тернопільського воєвідства і кандидатуру на посла зі збаражського повіту. Наради відбулися взірцево. Учасники розійшлися в сильною постановою взятися щиро до виборчої праці, щоби Українське Національно-Демократичне Обєднання дійсно обєднало всіх українців при надходячих виборах до сойму й сенату на користь і славу українського народу. — *Учасник.*

### ЗІЗД РАБІНІВ.

**Львів, 29. грудня 1927.**

Другий день нарад зїзду рабінів обіймав головно релігійні справи, як святкування суботи, виховання молоді в дусі традицій віри і т. д. Уконституовано ріжні комісії в справі віроісповідних громад, оснування заг.-„малопольського" союзу рабінів і ін. Висліди праці комісій будуть предложені заг. зборам зїзду для затвердження на нинішнім засіданні. Зачувати, що **зїзд принняв ухвалу, в якій відкидає думку, щоби жидівське населення Сх. Галичини приступало до бльоку нац. меншостей, бо вважає такий крок недопустимим і шкідливим.**

Збори рабінів „опозиції" в салі „Яд Хаоузім" поліція розвязала, тому, що не було на них дозволу адміністраційних властей.

### ВАЛЬДЕМАРАС ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПЕРЕГОВОРІВ.

**Ковно, 28. грудня 1927.**

Прем. Вальдемарас конферував із міністром торговлі і вищими урядовцями лит. мін-ства закорд. справ у справі навязання переговорів із Польщею. Вже приготовлено матеріяли для переговорів.

### ЗАВОРУШЕННЯ В СРСР.

**Варшава, 28. грудня 1927.**

Аг. Вех. подає з Москви, що демонстрації і заворушення серед фабр. робітників спричинені виключенням провідників опозиції з партії тревають далі. В Брянську, Тамбові, Тулі й ін. містах арештовано організаторів демонстрацій і заворушень.

Тасама агенція подає з Київа про нові арештування серед монархістів у Київі. Преса доказує, що викриті організації мали взаємини з опоз. фракціями.

**Вильно, 28. грудня 1927.**

З Мінська подають про зліквідування великої шпіонської організації на Київщині й Одещині. Була то монархістична організація, що мала доконувати акти терору і була на услугах чужих розвідок. В Одесі ця організація була під назвою „Дружина вел. кн. Миколи Миколаєвича", а належали до неї бувші військові і студенти. Організація ця мала приготовити збройне повстання на півд. Україні. Вона поширювала по селах і містечках України протибільшовицькі відозви. Власти перевели богато арештувань.

### ЗАСІДАННЯ РАДИ СІОН. ОРҐАНІЗАЦІЇ

**Варшава, 28. грудня 1927.**

На вчорашнім засіданні партійної ради сіоністичної організації в Польщі раджено над ухвалами сх. галицьких сіоністів, які досі займають негативне становище до концепції пос. Грінбавма у справі приступлення до бльоку нац. меншостей. Принято ухвалу, яка висловлює жаль з приводу становища сіон. організації Сх. Галичини. Резолюція мотивує твердження, що центр. сіоністичні власти виявили для сіоністів Сх. Галичини якнайдалі йдучу терпеливість, але всі спроби компромісу відкинено. Резолюція взиває Нач. Раду сіон. організації поробити конечні заходи для виставлення жид. кандидатів на лістах меншостевого бльоку в виб. округах Сх. Галичини.

### СНІГОВІЇ В АНГЛІЇ.

**Льондон, 28. грудня 1927.**

Сніговиця в цілій Англії треває далі, всяка комунікація перервана, навіть корабельна з причини браку получень у внутрі краю.

# Біржа.

### Гроші.

Долар 8·86·50—8·87·00, канадійський долар 8·82·00—8·82·50, корони чеські 0·26·00—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·35·00—0·35·50, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2·11·95, данцігський гульден 1·72·99, червінець 30·20 31·00.

Золото: 20 кор. 36·40—36·65, 20 франків 34·20—34·40, 20 марок нім. 42·40—42·70, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·70·00—0·71·00, 5 кор. австр. 3·00—3·06, фльорен австр. 1·80—1·85, рублі рос. 3·00—3·10, копійки за рубель 1·50—1·55.

### Збіжє.

Пшениця двірська 47·25—48·25, пшениця селянська 45—45·50, жито 38·75—39·25, ячмінь бровар. 38·00—39·00, ячмінь на мливо 32·75—33·75, ячмінь пастівний 30·00—31·00, овес 32·00—33·00, кукурудза румунська 33·75—34·25, бараболі рафовані 5·50 6·00, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 45·00—45·00, горох півікторія 65—69, горох полевий 40—50, бобик 33·50—34·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 35·00—37·00, льон 68·00—71·00, ріпак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-проц. 83·00—84·00, мука пшенична 50-проц. 75·50—76·00, мука житня 65-проц. 59·00 грисік кукурудза 5 —54, мука кукур. 36·25—37·25, отруби житні 24·75 24·25, отруби пшеничні 24·75—25·25, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 57—58·50, конюшина червона 235—265, мак синій 100—120, мак сивий 85—100, мішки ютові нові 1·70—1·80, мішки уживані 1·50—1·60.

# Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією кн. Стадника (вул. Шашкевича) Перерва.

**Міський великий театр:**
29-го „Тоска" з п. Плятіновою.
30-го „Паганіні".
Початок 7·30 вечером.

**Міський „Театр Нови":**
29-го „Хай мене чорти...".
30-го „Незвичайний сеанс".
Початок 7·30 вечером.

**Кіна.**

„Палас": „Перла гарему".
„Лев": „Моя жінка — твоя жінка".
„Аполльо": „Циганський барон".
„Фатаморгана": „Скомпромітована молодиця".

**Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ниниі. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.**

# НОВИНКИ.

— **Загально-обовязуючі релігійні свята в СРСР.** В харківській пресі вичитуємо, що Союзний Народній Комісаріят Праці встановив для всього Союзу 7 революційних і 7 релігійних свят додатково до тих, що встановлені кодексом законів про працю. Харківський „Комуніст" з 16. XII. п. р. додає до повищого таке доповнення відносно свят на Україні: при Всеукраїнській Раді Професійних Спілок відбулася нарада, що застановлялася над цею постановою. Вона рішила святкувати на Україні день 2. травня замісць свята — першої Пречистої (15. серпня). У звязку з цим для України залишаються такі вихідні дні в реліґ. свята: страстна субота, другий день Пасхи, Трійця, Спас і два дні Різдва — всього шість днів релігійних свят". Релігійні свята обходять там по старому стилю.

— **Підчас польських свят** Львів ожився хронічними подіями в звязку з такою нагодою: Крім кількох звичайних бійок, що скінчились малими ранами, були дві кріваві авантури, до яких мусіло вмішатись ратункове поготівля. Одночасно злодії не дармували, користаючи з частих відвідин людей, що залишали порожню хату. З більшою довлею вийшли із Хшановських 11, вул. Львівських Дітей ч. 10, Здоровля ч. 7 і Калецької ч. 6.

**Uora n oa.** Накладня „Walter de Gruyter" в Берлині видала книжку в німецькій мові п. з. „Руська (східно-славянська) етнольогія" Дмитра Зеленина, в якій узгляднено і українців. — В німецькім пражськім журналі „Slawistische Schulblätter" за травень ц. р. поміщена стаття Фльори Бек: Українська література від її відродження аж по наші дні. *А. Л.*

— **Зїзд рабінів.** У Львові почався зїзд усіх галицьких 250 рабінів. Юрба староврів, що хотіла побачити „чудотворців" при приїзді, заповнила залізницю, так, що треба було допомоги поліції для заведення ладу.

— **Палата Ліги Націй.** Комітет вибраний Лігою Націй прийняв рішення щодо будови нової палати Ліги. Підставою будови стане франц.-швейцарський проєкт Рено-Фльєнгаймера, при співучасти пяти нагороджених архітектів: трох італійців Броджі, Вакаро та Франці, француза Лефевра та мадяра Ваго. Рено вибудував паризьку Сорбону, Фльєнгаймер дворець у Женеві. Будова тріватиме 3 роки і коштуватиме 20 міл. фр.

— **Невідоме жидівське племя.** Російський дослідник Вишневський найшов підчас своєї подорожі в Туркестані невідоме жидівське племя. Воно має 10.000 членів і прийшло туди з Палестини ще за Соломона, задержавши досі своєрідну стару традицію. Живе воно з продажі мистецьких килимів, тканин, золотарства, а також хліборобства та скотоводства. Головно цікавими будуть досліди над їх первісною мовою.

— **Сензації.** Білгороська „Політика" повідомляє, що бувш. сербська королева Наталія Обренович живе тепер у Франції як черниця. Вона є законною вдовою по королю Міляні, який розвівся з нею незаконно 1888 р. — Визначний нім. письменник Карль Штернгайм женяться нежданно з донькою письменника Франка Ведекінда, Памелею, акторкою. Штернгайм має 50 літ, був уже двічі жонатий, а Памеля має 20. — Ще більшу несподіванку зробили світові фільмові артисти з Голівуд, що за один місяць розвелись „за компанією": Маріон Ніксон, Констанца Тальмедж, Вірджінія Валлі, Евелін Брент, Мері Прево, Йосиф Штернберг, Адольф Менжу, Річард Баргельмерс, Реджінальд Денні. Та як стільки нараз спамятати, коли за місяць вони знову повиходять замуж і поженяться?! — У Гуатемалі найшли в каменеломах золотий саркофаг з двома прегарними муміями ще з доби Маї.

— **Новий податок.** Турецький уряд відомий із своїх сміливих реформ заводить тепер податок на здорових. Як довго людина здорова, досі платитиме 20 проц. більше до загальної суми своїх податків, щоби причинитись до створення фонду на будову шпиталів, санаторій і для медичних дослідів. Кажуть, що у Китаю богатші платять свому лікареві так довго як довго є здорові. Коли занедужали, він мусить їх лічити задурно. Нема нічого розумнішого, як платити за своє здоровля!

— **Торгівля помешканнями.** У Ленінграді мешканці почали таку енергійну виміну своїми хатами, в надії, що зміна вийде їм на краще, що в цю „мандрівку народів" мусіла вмішатись влада. Відтепер виміною хат займатисьмуть „райкомунотдели".

— **Нова форма подружа.** Америка вводить нову форму подружа, якою може вбити цвяха в европейські голови, давно зажурені пережитими формами подружа. Судця Бен Ліндсей у Кольорадо винайшов новий термін на нову форму шлюбу називаючи „товариське подружа" таке, що бере на себе обовязок жити спільно перших кілька літ на пробу. За це судцю, що дав такий шлюб, звільнили із служби, але його ідея поширюється. 18-літня студентка та 20-літній студент не маючи засобів до життя, побрались за згодою своїх родичів, на 5 літ, а якщо до цього часу будуть собою вдоволені, продовжуть шлюбний контракт. Преса дуже живо цікавиться цією новою формою шлюбного контракту і стверджує, що вона відповідає вповні новим економічним умовинам і новим поглядам на подружа. Американське подружа завсіди ріжнилось від европейського тим, що жінка не вносила чоловікові ніякого віна і що пара побиралась лише наслідком взаємної симпатії. Зріст жіночого руху в Америці зрівняв жінку у правах у домашнім житті, тому, що жінка в силі самостійно працювати або своєю працею в хаті та освітою дорівняти вповні мужеві.

— **Вражливий відкривник.** Вчений дослідник обох бігунів Амундсен попав у конфлікт із британським географічним товариством у Льондоні. Коли воно признало його своїм почесним членом, він відповів, що цієї почести не прийме, бо бувш. голова Т-ва льорд Керзон образив його підчас одного бенкету у Льондоні, коли Амундсен їздив туди з відчитом. А саме льорд Керзон виняв підчас бенкету в честь Амундсена тост у честь... його собак, що помогли йому відкрити північний бігун. Амундсен записав цей факт у своїй книжці „Моє життя відкривника". Англійці протестують проти такої злобної інтерпретації слів Керзона (який уже не живе), але Амундсен заявив, що не має звички вертатись туди, де його раз образили. Можна бути невражливим на всю суворість підбігунової природи а проте мати вражливе серце.

— **Сміливий лікар.** Частина преси в Шікаґо виступила дуже гостро проти відомого лікаря д-ра Шупмана, який мав відвагу спонукати лікарські кола та урядові до передумання дуже важкої ролі лікаря в деяких випадках. До нього зголосились родичі одної трьохденної дитини, яка вродилась ненормальною каліκою. Він мав перевести операцію її голови, а тим, щоби продовжити її життя. Навіть якби операція вдалась, дитина не була би в силі думати, говорити ні рухатись. Тому д-р Шупман порадив родичам не робити операції, а дати дитині вмерти голодовою смертю, для її добра і для іхнього. Родичі після довгої надуми дали переконатись і дали дитині вмерти. Тепер публична опінія нападає на лікаря, який прилюдно висловився з повною пошаною про родичів, що мали сміливість піти за єдиною розумною радою.

— **Казки життя.** Із міста Нансі в Париж, а з Парижа в світ прийшла неймовірна вістка про віднайдену частину закопаних золотих скарбів Наполеона. Чудесним є не факт, а історія віднайдення золота. Недавно в місті Мец якийсь купець найшов у старій біблії листок паперу, що був заповітом одного наполеонівського генерала. Там було сказано, що недалеко замку Пон-а-Муссон находиться 400 золотих штаб закопаних Наполеоном. При цьому був поданий плян місця. Директор музею повідомлений про цей намір, радив купцеві зробити з цього вжиток. Повстала торговельна спілка громадян із Нансі, щоби шукати скарбу. Коли обкопали довкола згаданого замку сила землі, два головні спільники зріклись дальшої участи, зневірені Купець Роніс, сам, узявся продовжувати розкопки. Одночасно прийшов до міста Нансі лист від американського ясновидця, Вілея, який заявляв, що в гіпнозі бачив увесь плян розкопок і готов найти місце із скарбами. Вілей має „чародійну різочку", яка вміє по поверхні землі відкривати золото. Є це інструмент із грузилом, довгим дротом і старою монетою. Шукач скарбів згодився на спілку Вілея, Вілей приїхав і справді вже віднайшли вісім штаб золота, кожну 4 кілеву. Одночасно йдуть дальші розкопки в надії відкрити решту скарбу Наполеона. Хто не вірить, нехай не читає часописів.

— **Смерть місіонарки.** У Бостоні померла пані Олена Стон у 81 р. життя, що мала цікаве життя. У 1901 р. вона провела 6 міс. у полоні серед македонських розбійників, разом із болгаркою Катериною Стефановою, жінкою протестантського пастора. Обі вони були місіонарками. За них домагались викупу 110.000 дол. Їх випустили за 65.000 дол. складених із збірки у Спол. Держ. Пізніше Америка стягнула собі ці гроші з турецького уряду, якому погрозила зірванням дипльоматичних взаємин. Пані Стон описала свої пригоди в македонських горах в окремій книжці.

— **Літературний кутом.** У Київі почне виходити новий літературний журнал „Нова Генерація" (чому не попросту „покоління"?), який видаватиме група таких письменників: Семенко, Шкурупій, Бужко, Влизько, Скрипник і Полторацький. — „Слово о полку Ігора" вийшло в новім перекладі А. М. Попова, у

мистецькім коротім виданні в 500 примірниках із ручними кольоровими деревоританм І. ван Стратен (видавництво „Де Шпель"). — Данці видали повні твори Гетого в перекладі Софуса Міхаеліса та Айнера Андерсена. З цього приводу нім. посол у Копенгагені видав бенкет, запрохавши всіх визначних письменників. — У збірнім виданні творів Золі, донька письменника передає життєпис свого батька: довідуємось, що Золя був далматинського походження; що в його родині мущини звичайно були жовнірами. Батько Золі був офіцером, що оженився з гречанкою.

**— Учений скандал.** Довгі місяці велася в щоденній і науковій франц. пресі суперечка на тему найдених передісторичних записок у Ґльозелі. Одні археологи, члени Академії, вважали їх автентичними, інші фальшованими. Аж тепер міжнародня комісія знавців установлена Антропольоґічним Інститутом видала новше справоздання, яке кінчиться висновком, що найдені стровинні памятки не мають історичної вартости, а були штучно сфабриковані та закопані в землю.

**— Таємне вбивство у Ніцци.** Поліція в Ніцци на франц. Рівієрі, має розплутати делікатну історію. У відчиненім авті найшли застрілену молоду жінку Гаме, парижанку легкої поведінки, що приїхала туди на довший побут. Біля неї була її приятелька Поміє, що разом вибралась вечером автом на прохід із двома панами, з якими вони зробили принагідну знайомість у каварні. Коли виїхали за місто впав стріл і Гаме впала нежива на подушки авта. Трос із її товаришів подорожі їздили ще якусь годину, заки задержались перед шпиталем, щоби туди віднести вбиту. Коли Поміє висіла з авта, з нещасною приятелькою, два мущини відїхали автом безслідно. Арештована Поміє не в силі дати пояснень, хто були ці мущини. Гаме не мала при собі грошей, отже грабунок не є конечним мотивом. Підозрівають, що Поміє була у змові із двома мущинами; вона ж твердить, що стріл міг упасти в авто із надвору. Хто вбив її приятельку і чому? і хто два таємні мущини — досі невідомо.

**— Із соломи дерево.** Відомий американський хемік д-р Сідней Уельс зробив винахід великої практичної ваги: йому вдалось скласти дерево із відпадків пшеничних стебелин, до яких він додає якусь хемічну примішку. Уельс віддавна думав над проблемою, як зужити те, що в сільськім господарстві стає неужиточною повною. Його нове дерево, дошки, має всі прикмети тривкого матеріялу, є добрим ізолятором проти холоду, спеки, та голосу. Значіння такого матеріялу для промислу є незвичайне.

**— Що буде з діямантами?** Французькому інженірові Басе вдалось скристалізувати вугіль під тисненням 25.000 атмосфер. Що це значить? Значить, що стара мрія хеміків: фабрикувати штучні діяманти здійснена. Попередник Басе, Франсуа Моассо протратив десятки літ на ці експерименти. Камінця, що виходило із його лябораторійної печі, мало всі прикмети діяманта, але таки бракувало йому дечого до кришталевого чистого вугілля. Йому вдалось тільки витворити рубіни і то занадто дорогою ціною, щоби зробити конкуренцію правдивим рубінам. Паризька вістка може мати далекосяжний вплив на торгівлю діямантами, за якими досі шукали люди із величезною затратою енергії та гроша лише в природі. Басе сотворив чудесний апарат, який має змогу натискати із фантастичною силою тягару на мінімальну поверхню, витворюючи при цьому високу температуру.

**— Чудесії.** В околиці Трієсту зловили кита півчверта метра довжини. Коли розрізали йому черево найшли там: мішок піна, бляшану 20-літрову посудину на нафту, сковороду, три черевики, сіть на риби і безліч дрібниць, які в череві кита не грають найменшої ролі. Щасливе звіря! — Цими днями ставав у Берліні перед спеціяльною лікарською комісією артист „Мекка-толя" ([illegible]) Дібель. На його тілі появляються стигмати, зовсім такі самі як на славній Тересі Найман, яку вважають святою. Дібель уміє своєрідним зусиллям волі пробивати рани на своїм тілі і так само закривати їх. Вряди-годи із його очей ллються кроваві сльози. Знавці думали спершу, що мають перед собою звичайного обманця, але переконалися, що помиляються. Життя Дібеля пригодливе: підчас війни він попав у російський полон. У 1917 р. підчас зимового наступу від утік у мундирі російського жовніра. У Липську його зловили і засудили на смерть. Напередодні засуду Дібель пробував скінчити самовбивством і перерізав собі жили. На вид крови він стратив память. На другий день побачив, що його рани через ніч загоїлись. Після війни, вернувшись у Німеччину Дібель почав робити на собі дивні експерименти: ранив себе та колов голками, попадав у каталепсію і рани гоїлись. Згодом він робив це без голок, самою силою волі. Ці експерименти завели його на сцену театриків, де він заробляє великі гроші своїм чудодійним організмом.

**— Рекорди.** Від 17 до 24-го грудня віденська почта одержала 80.780 пакетів; у тижні різдвяних свят щоденно вона постачала денно з яких 11.500 пакетів.— У Ню-Порт (Америка) померла ірляндка Мері О Ші в 115 р. життя полишаючи 41 внуків і 68 правнуків. — У півд. Африці у річищі висохлої ріки Вааль біля Влемгоф найшов один шукач діямантів замісць дорогоцінного каміння два великі зуби передпотопної звірюки. Професор Дорт із університету у Вітватерсранд заявив, що це зуби мамута з перед 25.000 до 50.000 літ. При цьому фахівці пригадують, що в іншім ще старшім річищі німецький дослідник Бек відкрив у 1906 р. зуби мастодонта з перед 150.000 літ. У пацієнтів з такими зубами дентисти небагато заробили би. — У Бадені вродилась дитина із животом прозірчастим, мов целюльоїд, так, що крізь нього видко всі внутрености. — А в нім. місті Бентон 31-літня жінка одного діловода вродила 4 дівчинки. Кожна дитина, що важить по 3 фунти здорова. — Є в Льондоні у саді „Дрейперс Гол" морва посаджена в р. 1666, яка досі дає овочі. — Від підписання миру досі вибудували в Англії мілійон нових домів. — У Вел. Британії є 4 міл. собак. На кожного 10-го громадянина припадає одна собака. Люксусових собак є 250.000. Податок від собак приносить державі грубі гроші. — За останні 3 місяці паризька підземельна залізниця перевезла найбільшу скількість осіб: 110 міл., які заплатили 74 міл. фр. — Занедужав кінь наслідника англ. престола. Ветеринарі були безсильні, заявивши, що кінь недужає на серце. Коня перевезли до спеціяліста серцевих недуг, який лічить його так само як людину і заявив, що на таку недугу лічить коня вперше. А може кінь заразився від відомого із ніжного серця уельського князя?

**— Померли:** *бувш.* нестор російських сіоністів Володимир Тьомкін, помер у Парижі. Був він рабіном і головою жидів. громади в Єлисаветгороді, членом Національного Зібрання в Київі і членом секретаріяту для жидів. справ при уряді У. Н. Р. Після большевицького перевороту виїхав у Париж.

**— Світова всячина.** През. Кулідж приймав на авдієнції відомого мадярського драматурга Мольнара. — З нагоди Різдвяних Свят мадярський уряд видав амнестію, помилувавши 852 осіб за політичні провини. — Помер найвизначніший словенський правник д-р Янко Бабнік, президент апеляційного суду, бувш. референт австр. мін-ства справедливости. — За пів мілійона шведських корон продала шведська родина Бонде один образ Дюрера американцям. — На два банки в Буенос Айрес зроблено атентат, підкладаючи бомби; кільканадцять осіб ранених, великі шкоди. — Англ. літак у перелеті з Парижа в Льондон доглянув на морі горіючий корабель, про який нема покищо подробиць. — Бурбонський князь, кревний еспанського короля, стане перед судом за сфальшування векслів. — У Ню-Йорку є такий надмір театрів, що богато починає зачинятись, банкротуючи. — Епископ у Бергамо видав пастирський лист, яким заборонив виставу одної песи Анунціо як неморальної.

## ✝ Посмертні згадки.

Дня 12. грудня с. р. померла **Ольга Аделія з Молчковських Дудикова,** вдова по бл. п. о. Юліяні пароховім Сасова в 55. році важкого життя. 1917-го року переболіла Покійна смерть сина Володимира студ. прав, що впав на італь. фронті, 1919 окалічення молодшого сина Романа, що втратив руку при УГА а 1920 поклала в домовину мужа о. Юліяна. Покійна була взірцевою матерію-громадянкою. Її життя, не одно пасмо горя, яке Покійна поборювала своєю ніжністю для добра своїх дітей, а своїми щирими радами і помочю для тих що її потребували а нігде її не находять. Найбільшою приємністю в її життю була поміч бідним, яку подавала до кінця, доки була в силі подати. Тому не дивно було нікому, хто знав щире серце Покійної, глядіти на незвичайну численну товпу громадянства, що відпровадили її на вічний спочинок. Хай земля, яку так любила буде її легкою а память вічною. 1181а)

## ОПОВІСТКИ.

**Комітет свята в честь О. Кобилянської в Коломиї** отсим запрошує якнайширші круги нашого громадянства взяти участь у тому святі; рівночасно просить поширити вістку про нього й подбати, щоб якнайширші круги українців на нього відгукнулися. Від товариств, читалень, жіночих гуртків і т. д. бажане висилання делегацій на свято: а якщо це неможливе, то в усякім разі висилання привітних писем. Як делегації, так і письменні привіти просимо зголошувати на адресу редакції „Жіночої Долі" в Коломиї, вул. Нова ч. 1. Для делегаток з дальних сторін комітет подбає про нічліг за вчасним попереднім зголошенням в ред. „Жіночої Долі". По концерті відбудеться святочний комерс. Вступ за попереднім зголошенням. Свято відбудеться 2 січня 1928. — *Комітет.*



## Подяка.

Прибиті горем по втраті найдорожчої Мами бл. п. Ольги Аделії з Молчковських Дудикової вдови по пароховім Сасова, що осиротила нас 12. п. м. бажалиб ми цею дорогою зложити сердечну подяку Впр. о. сов. В. Лискові пароховім Сасова та його дружині Вп. п. Добр. Івани, що не жаліли нічого, щоби прийти нам з поміччю. Вп. Добр. Рапсовій за поміч і слова потіхи в перших днях смутку, як рівнож Вп. п. Управительці Дзвінчашинівній Зофії та Вп. лікарям Рапсови і д-рови Залужному за безкорисну та совісну лікарську опіку. Дякуємо рівнож Впр. о. шамб. д-рові Юрикові та Всч. оо. Чайковському, Підсинському, Тарнавському, Микицеві, Косоновському та Вп. д-рові Залужному за участь в похоронах а зокрема осч. о. пароховім Лискові за надгробне слово. 1181

**Ширіть наш часопис!**



За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.